

گزارش حضور
موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران
در نمایشگاه
کتاب بلگراد
۴ تا ۱۱ آبان ۱۳۹۳

اللَّهُ
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

گزارش
حضور ایران
در نمایشگاه کتاب
بلغراد

۴ تا ۱۱ آبان ۱۳۹۳

تهیه و تدوین: همایون امیرزاده
زیر نظر: بخش نمایشگاههای خارجی موسسه نمایشگاههای فرهنگی ایران
طراح و صفحه آرا: زهره مقرب

فهرست

۶نگاهی اجمالی به شهر بلگراد
۷نمایشگاه کتاب بلگراد: تاریخچه ای مختصر
۸نمایشگاه کتاب بلگراد ۲۰۱۴ در یک نگاه
۱۱نشست هایی در صربستان
۱۱الف) دیدار با ماریا لابوویچ رییس نمایشگاه های بلگراد
۱۳ب) دیدار با سفیر جمهوری اسلامی ایران در صربستان
۱۵نمایشگاه به روایت تصویر

■ نگاهی اجمالی به شهر بلگراد

بلگراد، پایتخت و بزرگ‌ترین شهر کشور صربستان است. بلگراد به معنی شهر سفید است. بلگراد در سال ۱۵۲۱ به‌دست نیروهای عثمانی اشغال و از آن تاریخ تا سال ۱۸۴۱ ضمیمه آن امپراتوری بود. در این سال بلگراد در خلال نبردهای عثمانی و اتریش از ممالک عثمانی جدا شد و به امپراتوری اتریش-مجارستان پیوست. پس از فروپاشی این امپراتوری در سال ۱۹۱۸، شهر بلگراد تا ۲۰۰۶ بلگراد پایتخت یوگسلاوی بود. اما در آن زمان با تجزیه یوگسلاوی به صربستان، بوسنی و کرواسی، پایتخت صربستان شد. این شهر که در حد فاصل رودخانه‌های دانوب و رود ساوا قرار گرفته است بیش از ۱۲۰۰۰۰۰ نفر سکنه دارد که با احتساب محدوده حومه شهر جمعیت آن به بیش از دو میلیون می‌رسد و از این رو بلگراد یکی از بزرگ‌ترین شهرهای جنوب غرب اروپاست. شهر بلگراد حدود ۶/۳ درصد از مساحت خاک صربستان را شامل می‌شود و ۱۵ درصد از جمعیت این کشور در بلگراد ساکن هستند. بیشتر ساکنان شهر اقوام اسلاوی هستند که پیشینیان آن‌ها در ابتدای قرن ششم میلادی در این نقطه ساکن شده بودند.

■ نمایشگاه کتاب بلگراد: تاریخچه‌ای مختصر

نخستین نمایشگاه کتاب یوگسلاوی در سال ۱۹۵۶ در نمایشگاه زاگرب و تحت حمایت رییس جمهور یوگسلاوی، مارشال تیتو، برگزار شد. اکثر نویسندگان بزرگ یوگسلاوی از جمله ایوو آندریک و میروسلاو کرلژا در این نمایشگاه حضور به هم رساندند.

در این نخستین نمایشگاه کتاب، ۱۲۰۰۰ عنوان از کتب ناشران آن زمان و نیز کتبی از اتریش، چکسلواکی، هلند، انگلستان، فرانسه، ایتالیا، چین، مجارستان، آلمان شرقی و غربی، لهستان، رومانی، امریکا، شوروی و سوئیس به نمایش گذاشته شد.

سال بعد (۱۹۵۷)، نمایشگاه در پی تکمیل یک مجتمع نمایشگاهی مدرن در بلگراد، به این شهر انتقال داده شد. این کتاب دوره از نمایشگاه شامل کتاب هایی از ۶۰ ناشر داخلی و ۳۶ ناشر بین‌المللی از ۱۶ کشور اروپایی، امریکایی و آسیایی می شد. در آن زمان، قرار بر این شد که نمایشگاه یک کاتالوگ رسمی منتشر کند و مدت آن شش روز باشد. این نمایشگاه در اواخر اکتبر و در سالن شماره ۳ نمایشگاه بلگراد برگزار گردید. به مناسبت برگزاری این نمایشگاه، انتشار یک مجله جدید با عنوان «کتاب و دنیا» آغاز شد. نخستین نمایشگاه کتاب بلگراد توسط معاون رییس شورای فدرال آن زمان، آقای کولاکویچ افتتاح شد. هر ساله، نمایشگاه بین‌المللی کتاب بلگراد تعداد فزاینده‌ای از ناشران را به خود جلب می کند. این نمایشگاه که پس از نمایشگاه کتاب فرانکفورت و نمایشگاه کتاب وارسا، بزرگترین نمایشگاه کتاب اروپاست، به مکانی برای دیدار ناشران سراسر دنیا از شرق و غرب تبدیل شده است.

مارشال تیتو در بازدید از نمایشگاه بلگراد...

■ نمایشگاه کتاب بلغراد ۲۰۱۴ در یک نگاه

محل برگزاری نمایشگاه بلغراد

نمایشگاه کتاب بلغراد از جمله نمایشگاه‌های قدیمی کتاب در اروپا به شمار می‌رود که قدمت پنجاه و نه ساله دارد. در این دوره از نمایشگاه کتاب بلغراد ۹۷۱ ناشر از ۲۰ کشور آثار خود را برای نمایش عرضه کردند. ۴۸۳ ناشر به صورت مستقیم حضور داشتند که ۴۰۶ ناشر محلی بودند. ۷۷ ناشر بین‌المللی آثار خود را در این نمایشگاه عرضه نمودند. مساحت نمایشگاه ۳۰۵۱۲ متر مربع بود. در این نمایشگاه همچنین ۸۶۶ توسط ناشران و نمایشگاه ترتیب داده شده بود. تعداد بازدیدکنندگان ثبت نام شده ۱۶۴۶۰۶ نفر بودند.

در این نمایشگاه همانند سال‌های گذشته به بهترین ناشر، مولف، زیباترین کتاب، بهترین کتاب کودکان و به بهترین غرفه کتاب جوایزی اهدا شد. پنجاه و نهمین دوره نمایشگاه کتاب بلغراد از تاریخ ۴ تا ۱۱ آبان‌ماه برگزار گردید. افزون بر ناشرانی از کشورهای لهستان به عنوان کشور میهمان و صربستان به عنوان میزبان، ناشرانی از کشورهای انگلیس، فرانسه، هلند، آلمان، اتریش، اسپانیا، ژاپن، چین، روسیه، بلاروس، ایران، برزیل، آنگولا، کرواسی، بلغارستان، بوسنی و هرزگوین، مونتنگرو، مقدونیه، هند و لهستان حضور دارند.

مهمان ویژه این دوره از نمایشگاه کشور چین بود که برنامه‌های ویژه‌ای را در این نمایشگاه و سایر مراکز ادبی فرهنگی بلگراد و دیگر شهرهای صربستان تدارک دیده بود.

افتتاح پنجاه و نهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب بلگراد با شعار "زمان کتاب خواندن است" در شامگاه یکشنبه هفته جاری در میان انبوه جمعیت مشتاق و علاقمند به مقوله کتاب و کتابخوانی گشایش یافت. در مراسم ویژه گشایش این نمایشگاه بین‌المللی که آلکساندر وولین وزیر کار و امور اجتماعی و نمایندگان از دیپلمات‌های خارجی خصوصاً جمع قابل توجهی از کشور چین در جایگاه میزبان افتخاری و همچنین مجید فهیم پور سفیر و محمود شالویی رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در صربستان نیز حضور داشتند، افزون بر اجرای یک برنامه کوتاه هنری، نویسنده‌ای از چین بعنوان کشور میزبان افتخاری هم به ایراد سخن پرداخت. وی که به زبان چینی صحبت می‌کرد بارها از ایران نام برد و فیلم‌های عاطفی و خانوادگی نظیر بچه‌های آسمان را ستود. رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در بلگراد، تنها نهاد فرهنگی خارجی در صربستان است که فعالیت‌های انتشاراتی به زبان صربی دارد و فصلنامه نور که از سال ۱۹۹۱ منتشر می‌شود، از جمله این انتشارات است. این رایزنی در طول ۲۲ سال گذشته بیش از ۱۰۰ عنوان کتاب از زبان فارسی به صربی ترجمه کرده و

هم اکنون چند عنوان کتاب مرجع در حال ترجمه و چاپ دارد. کتاب‌های نفیس نهج البلاغه، مثنوی معنوی، صحیفه سجاده، بوستان سعدی، منطق الطیر عطار، دیوان پروین اعتصامی، دیوان خیام، داستان راستان از استاد مطهری، افسانه‌های فارسی از مهدی آذری یزدی از جمله انتشارات رایزن فرهنگی ایران در صربستان به شمار می‌روند که به زبان صربی ترجمه شده‌اند.

موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران به نمایندگی از نشر جمهوری اسلامی ایران برای اولین بار در این نمایشگاه حضور یافت. در غرفه این موسسه که با همکاری رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و انتشارات الهدی برپا شد، بیش از ۳۰۰ عنوان کتاب در زمینه‌های ایرانشناسی، فرهنگ و تمدن ایران اسلامی، کودک و نوجوان، شعر و داستان، آموزش زبان فارسی و صنایع دستی عرضه شد که ۱۰۰ عنوان از عناوین ارائه شده به زبان روسی بود و توسط رایزنی فرهنگی ایران در بلگراد ترجمه و منتشر شده است.

از دیگر فعالیت‌های موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران در نمایشگاه کتاب بلگراد می‌توان به معرفی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در قالب کاتالوگ، بروشور و توزیع فرم ثبت نام اشاره نمود.

در کنار موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران در این نمایشگاه، مرکز علوم دینی قم در بلگراد نیز برای نخستین بار به صورت مستقل شرکت داشت و آثار خود را در ارتباط با حوزه‌های تخصصی فلسفه اسلامی، تمدن‌پژوهی اسلامی و اندیشه معاصر اسلامی ارائه نمود. عرضه امتیاز نشر قریب به ۱۰۰ اثر از گروه انتشاراتی الهدی توسط این موسسه از دیگر فعالیت‌های این غرفه بود.

الف) دیدار با ماریا لابوویچ رییس کل مجموعه نمایشگاه‌های بلگراد

این نشست با قرار قبلی به هنگام برگزاری نمایشگاه کتاب با حضور رایزن فرهنگی کشورمان برگزار گردید. در ابتدای این نشست ماریا لابوویچ با قدردانی از حضور همایون امیرزاده در نمایشگاه کتاب بلگراد گفت: ما با درک درست از پیشنهادات متنوع و جذاب شما ظرف سه ماه آینده با انجام مراحل قانونی و انعکاس تفاهم‌های پیشنهادی به دولت خود پاسخ مناسب و روشن خود را اعلام خواهیم کرد. همچنین حضور در نمایشگاه کتاب تهران را فرصت مغتنمی می‌دانیم و تلاش می‌کنیم با برنامه‌ریزی خوب و دقیق در این رویداد فرهنگی شرکت کنیم.

وی در این جلسه با تشریح ویژگی‌های نمایشگاه کتاب بلگراد گفت: اگر چه بر اساس گزارش شما نمایشگاه کتاب بلگراد به بزرگی کتاب تهران نیست و تعداد بازدید کنندگان آن به تعداد بازدید کنندگان نمایشگاه کتاب تهران نمی‌رسد ولی این رخداد در بلگراد بر تمام اروپای شرقی تاثیر گذار است. همچنین حضور پر رنگ‌تر ایران در نمایشگاه کتاب بلگراد بر غنای آن می‌افزاید. تا سه ماه آینده به پاسخ روشنی از چگونگی تعاملات دو طرفه فرهنگی در خصوص حضور در نمایشگاه تهران و بلگراد دست خواهیم یافت.

همچنین در این جلسه محمود شالویی رایزن فرهنگی کشورمان در صربستان با اشاره به ضرورت حضور دو کشور در نمایشگاه‌های مربوطه گفت: با حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سال آینده شاهد حضور موثرتر ایران در بزرگترین رخداد فرهنگی اروپای شرقی خواهیم بود.

همایون امیرزاده، مشاور علمی فرهنگی و مدیریتی معاونت امور فرهنگی هم در این جلسه با بیان ویژگی‌های نمایشگاه کتاب تهران و بررسی ابعاد ملی و بین‌المللی آن گفت: برای عقد تفاهم‌نامه مشترک فرهنگی و همچنین تبادل غرفه رایگان آمادگی کامل داریم. از رییس نمایشگاه بلگراد برای حضور در نمایشگاه کتاب تهران دعوت بعمل می‌آید.

امیرزاده با یادآوری نگرش‌های مثبت فرهنگی در صربستان نسبت به مردم ایران بزرگ اسلامی تصریح کرد حضور طرفین در رخداد‌های مشترک فرهنگی به استحکام بخشی و تفویت ریشه‌های مشترک فرهنگی کمک می‌کند. بر اساس این گزارش، در ادامه این جلسه خانم میریانا لوکیچ مدیر اجرایی نمایشگاه کتاب بلگراد در خصوص شرایط پذیرش مهمان ویژه توضیحاتی را ارائه کرد.

ب) دیدار با سفیر جمهوری اسلامی ایران در صربستان

طی دیداری که با سفیر جمهوری اسلامی ایران در صربستان داشتیم، ایشان بر عزم جدی سفارت متبوعش در حمایت از فعالیت‌های فاخر، دراز مدت و اثر گذار نهادهای فرهنگی بویژه فعالیت‌ها و اقدامات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این کشور تاکید کرد.

مجید فهیم‌پور سفیر ایران در صربستان طی این دیدار با برشمردن ظرفیت‌های کم نظیر در صربستان جهت انجام اقدامات بزرگ فرهنگی بر مشترکات ارزشمند تاریخی بین دو ملت تاکید کرد و معتقد بود با انجام اقدامات فرهنگی تبلیغات ایران-هراسانه در این منطقه کم‌اثر می‌شود.

همچنین طی این دیدار از محمود شالویی رایزن فرهنگی ایران در بلغراد قدردانی به عمل آمد. چنانکه مستحضرید، این سفر با دعوت رسمی رایزن فرهنگی ایران در صربستان و ابلاغ ماموریت از جانب سید عباس صالحی معاون فرهنگی امور فرهنگی به منظور بررسی حضور موثر در مناسبات فرهنگی حوزه بالکان انجام شده بود. از جمله مواردی که طی این جلسه از سوی این جانب عنوان شد، می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود: پرداخت عالمانه به موضوع دیپلماسی فرهنگی به عنوان یک راهبرد مهم در دوره جدید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر اساس راهبرد جدید این وزارت؛

وجود قرابت‌های معنادار و استوار میان مردم این دو سرزمین که تاکنون کمتر به آن‌ها پرداخته شده و استفاده شایسته از این همه ظرفیت به عمل نیامده است.

نظام جمهوری اسلامی ایران و مردم ایران در نگاه مردم، نخبگان و سیاستمداران آگاه صرب از هر دین، نژاد و مذهبی با شکوه و عزتمند هستند. از این رو ضرورت دارد این نگاه توأم با امیدواری با اقدامات موثر فرهنگی به شایستگی پاس داشته شود؛

مردم این سرزمین بواسطه تعلق شان به فرهنگ ایران بزرگ اسلامی شایسته پاسخ در خور هستند. شخصا نظرات نخبگان و اندیشمندان صرب حاضر در نمایشگاه کتاب بلغراد را درباره ایران شنیده‌ام. آنان نظام ایران بزرگ اسلامی را معرف اسلام معتدل در جهان می‌دانند. وظیفه داریم با تمام تلاش و توان خود نسبت به ارزش گذاری به این باور عمومی در مرکز اروپای شرقی کمک کنیم.

نمایشگاه
به روایت تصویر

موسسه فاخرهای فرهنگی ایران
Iran Cultural Fairs Institute

وزارت فرهنگ و امور اسلامی
سازمان اسرار فرهنگی

www.icfi.ir